

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นเอกและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ใ้ไม่มีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ดังที่พระบรมราชาโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันตอนหนึ่งว่า "ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งทั้งของชีวิตและส่วนรวมคือ การศึกษา ซึ่งเป็นรากฐาน ส่งเสริม ความเจริญความมั่นคงเกือบทุกอย่างในบุคคลและประชาชาติ " (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช อย่างเป็นทางการในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2518) การศึกษาจึงเปรียบเสมือน เืองจักรที่สำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยย้าให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้ และได้รับมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

ในการจัดการศึกษานั้น เรื่องสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นนักเรียนที่มีสุขภาพดีย่อมมีความคิดอ่านและมีสมองจดจำได้ดีกว่า นักเรียนที่มีสุขภาพเสื่อมโทรม สุขภาพจึงเปรียบเสมือน พื้นฐานอันสำคัญที่สุดสำหรับการศึกษา ดังที่ปรัชญาเมธีสองท่าน คือ พลาโต และอริสโตเติล (Plato and Aristotle) ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่า "ก่อนที่จะให้การศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น ควรจะให้เด็กได้มีสุขภาพที่ดีเสียก่อน" เพราะการที่จะธำรงไว้ซึ่งสุขภาพคืออยู่เสมอนั้น ย่อมเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทุ่คน ๓ สถานะที่ทำงานตลอดจนประชาชาติในที่สุด

ฉะนั้น การจัดวิชาพลศึกษาเข้าไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน จึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะวิชาพลศึกษาช่วยพัฒนาร่างกายให้มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ มีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ สติปัญญาแจ่มใสฉลาด มีอารมณ์ดีและสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดีโดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษา จำเป็นที่จะต้องปลูกฝังเรื่องการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาไว้ เพื่อที่จะได้เป็นนิสัยติดตัวไป

หลังจากเล่าเรียนสำเร็จแล้วผู้จัดทำเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กิจกรรมทางพลศึกษา นั้นเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการโดยธรรมชาติของมนุษย์ ที่ช่วยเสริมสร้างให้มนุษย์มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมทางทักษะ มีจุดประสงค์เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เน้นและเื้ออำนวยการให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ให้ผู้จัดทำพิจารณาผู้จักคิด พิจารณาและแก้ปัญหาด้วยตนเองกิจกรรมพลศึกษาเป็นการจำลองสภาพการณ์ ให้คนได้มาอยู่ร่วมกันอันเป็นการปูพื้นฐานและประสบการณ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมภายหน้า โดยฝึกให้ผู้จักปฏิบัติตนให้อยู่ภายใน กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับของการกีฬาต่าง ๆ กิจกรรมพลศึกษาและกีฬา คือยาวิเศษที่จะทำให้คนเป็นคน และเตรียมคนให้พร้อมสำหรับเป็นพลเมืองที่ดี ดังคำกล่าวที่ว่า " พลศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ "

อย่างไรก็ตาม การที่จะให้โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ได้เป็นไปตามเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม และเพียงพอกับโครงการพลศึกษาของโรงเรียน นับแต่สถานที่ทำงาน ห้องพัสดุ โรงฝึกพลศึกษาทั้งในร่มและสนามกีฬากลางแจ้ง สระว่ายน้ำตลอดจนสนามเด็กเล่น เพื่อให้เด็กได้เล่นนันทนาการช่วงว่างพลศึกษาและใช้ฝึกฝนเวลาว่างหลังจากเลิกเรียนแล้ว
2. มีอุปกรณ์พลศึกษาและกีฬารวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่ได้ขนาดถูกต้องและมีคุณภาพ พร้อมทั้งจำนวนเพียงพอ อุปกรณ์เหล่านี้อยู่ในลักษณะที่ใช้งานได้และปลอดภัย
3. บุคลากรทางพลศึกษาได้แก่ ครูพลศึกษา ควรมีจำนวนให้เพียงพอและได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ครูพลศึกษาที่ทำการสอนนักเรียนนั้นควรจะเป็นผู้สำเร็จมาจากสถาบันพลศึกษา เพราะเป็นผู้ที่รู้หลักการสอนและการถ่ายทอดความรู้และทักษะทางกีฬาให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้อง
4. มีการจัดแบ่งเวลาเรียนให้เหมาะสม และเพียงพอกับการเรียนพลศึกษาตามกำหนดไว้ในตารางสอน และอาจจะเพิ่มกิจกรรมพิเศษหลังจากเลิกเรียนแล้ว และโรงเรียนไม่ควรนำช่วงว่างพลศึกษา ไปสอนวิชาอื่นที่คิดว่าสำคัญกว่า เป็นการทำให้ขาดช่วงว่างพลศึกษา ซึ่งหมายถึงขาดกิจกรรมอันจำเป็นที่ร่างกายต้องการประจําสัปดาห์ไป
5. มีงบประมาณเพียงพอแก่การดำเนินโครงการพลศึกษาซึ่งนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว ก็อาจได้มาจากเงินบำรุงการศึกษาหรือเงินจากส่วนอื่น ๆ งบประมาณถือว่าเป็นสิ่ง

สำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้ เพราะโครงการผลึกษาในโรงเรียนจะสำเร็จลุ่ส่งไปได้ด้วยดีจะต้องมีเงินสนับสนุน

6. โครงการผลึกษาต้องวางไว้ให้ชัดว่าในแต่ละภาคเรียนจะมีโครงการอะไรบ้าง โครงการหลักได้แก่ โครงการสอนผลึกษาในชั้นเรียน โครงการนันทนาการ โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬาภายนอกโรงเรียนและโครงการกีฬาระหว่างโรงเรียนตามลำดับ (กรมผลึกษา, 2512)

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน การจัดดำเนินการโปรแกรมผลึกษาในโรงเรียนยังมีปัญหาอยู่มาก ดังที่ ปิยวรรณ เพ็ญสุภา (2521) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาการจัดและการสอนผลึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่" พบว่าปัญหาทางด้านครูผลึกษายังมีไม่เพียงพอ ครูผลึกษามีงานรับผิดชอบมากอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกยังมีไม่เพียงพอ นักเรียนส่วนใหญ่มิได้ทักษะทางกีฬา และผู้บริหารมิให้การสนับสนุนเท่าที่ควร

ส่วน พรพรรณ คำเพ็ง (2533) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเทศบาล พบว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเทศบาลนั้นประสบกับปัญหาในด้านของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคือ ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อีกทั้ง อัจฉรา วงษ์เอก (2528) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลว่า ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเทศบาลทุกระดับยังเห็นความสำคัญของการศึกษาน้อยอยู่ การบริหารด้านการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพขาดการพัฒนาทางวิชาการสำหรับปัญหาทางด้านครูผู้สอนนั้น พบว่า ขาดอัตรากำลังครู ครูส่วนใหญ่มิทำหน้าที่สอนไม่ตรงกับความสามารถ และขาดครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาเฉพาะ และ วาสนา ๓ นคร (2532) ได้ทำการศึกษาถึง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ พบว่า ครูขาดความรู้และทักษะในการสร้างสื่อ ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ครูไม่มีเวลาเตรียมตัวในการสอนหรือจัดกิจกรรม เนื่องจาก มีงานอื่นต้องรับผิดชอบมาก ครูสอนวิชาที่ไม่ถนัด ครูขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีสอน ครูไม่มีเวลาพอที่จะสร้างเครื่องมือวัดจุดประสงค์ และครูขาดความสามารถวัดผลการศึกษาปฏิบัติ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของกรมพลศึกษา (2532) ที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยทำการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา พบว่า

1. หลักสูตร มีเนื้อหาที่มากเกินไปที่จะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมได้ ขาดวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและโรงเรียนส่วนมากใช้แผนการสอนของกรมวิชาการ
2. ถึงอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์มีน้อย และไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
3. การจัดกิจกรรม โรงเรียนส่วนมากจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาภายในปีละครั้ง และจัดกิจกรรมนันทนาการเป็นบางเทอม
4. ครูผู้สอนมีวุฒิทางพลศึกษาเป็นส่วนน้อย

จากสภาพการดังกล่าว จะเห็นว่า การสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังมีปัญหาอยู่อีกมาก การที่การสอนพลศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้นั้น จำเป็นต้องมีการจัดโปรแกรมพลศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการสอนพลศึกษาในโรงเรียนด้วยนั้น คือ โรงเรียนจะต้องจัดโปรแกรมพลศึกษาให้พร้อม ๆ กันทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ด้านการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน ด้านการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพลศึกษาพิเศษและด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ แต่จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา สภาพปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดและดำเนินงานโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติของครูผู้สอนพลศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. โครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
2. โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
3. โครงการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. โครงการจัดกิจกรรมพิเศษทางพลศึกษาสำหรับนักเรียนนิคปกติ
5. โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ
6. การบริหารงานพลศึกษาในโรงเรียน
7. การจัดและบริหารวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา โดยศึกษาสภาพและปัญหาการจัดและดำเนินงานโปรแกรมพลศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 1. สภาพสภาพการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
 - 1.1 ด้านวัตถุประสงค์ในการจัด
 - 1.2 ด้านกิจกรรมที่จัด
 - 1.3 ด้านวิธีดำเนินการจัดการ
 2. สภาพสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ด้านการวางแผน
 - 2.2 ด้านการจัดและดำเนินการ
 - 2.3 ด้านบุคลากร
 - 2.4 ด้านการสั่งการและการกำกับติดตาม

2.5 ด้านการประสานงาน

2.6 ด้านการประเมินผล

2.7 ด้านการจัดงบประมาณ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การตอนแบบสอบถามของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินงานโปรแกรมผลศึกษานอกระบบ ของครูผู้สอนผลศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นคำตอบที่เชื่อถือได้และผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนแสดงความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา

ปัญหา หมายถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานโปรแกรมผลศึกษาของครูผลศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดและดำเนินงาน หมายถึง การจัดและดำเนินการโปรแกรมผลศึกษานอกระบบ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมผลศึกษานอกระบบในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดและดำเนินการ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการจัดงบประมาณ ด้านการประสานงาน และด้านการประเมินผลและด้านการกำกับติดตาม

การวางแผน หมายถึง การเลือกวิธีทางสำหรับที่จะทำให้การผลศึกษานอกระบบได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การจัดดำเนินการ หมายถึง การเตรียมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรม
ผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดบุคลากร หมายถึง การเตรียมบุคคลต่าง ๆ ำให้ปฏิบัติหน้าที่ ตามความรู้
ความสามารถ เพื่อให้โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดงบประมาณ หมายถึง การเตรียมการเกี่ยวกับรายรับรายจ่าย ำให้สัมพันธ์กับ
การจัดดำเนินการโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

การประสานงาน หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ -
โปรแกรมผลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

การประเมินผล หมายถึง การใช้เทคนิคและวิธีการเพื่อที่จะพิจารณาตัดสิน การจัด
ดำเนินการโปรแกรมผลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา

การกำกับติดตาม หมายถึง การติดตามดูแลให้บุคคลต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท
และหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้โปรแกรมผลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาดำเนินไปอย่าง
มีประสิทธิภาพ

โปรแกรมผลศึกษา หมายถึง โครงการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน
ประกอบด้วย โครงการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการ
แข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โครงการการจัดกิจกรรมนันทนาการ โครงการผลศึกษาพิเศษ

โครงการสอนผลศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน ได้ เรียนรู้
ทักษะของกิจกรรมต่าง ๆ ทางผลศึกษา

โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมทางพลศึกษา เพื่อแข่งขันภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียน ได้มีโอกาสนำทักษะของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้วมาใช้ในการสภาพการแข่งขัน เป็นการส่งเสริม และให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนพลศึกษา

โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อแข่งขันกับโรงเรียนอื่น ๆ เช่น กีฬาระหว่างกลุ่มโรงเรียน กีฬานักเรียนประจำจังหวัดตลอดจนกีฬาที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน

โครงการจัดกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทางพลศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถตามความถนัดและความสนใจของตนเอง เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

โครงการพลศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดกิจกรรมทางพลศึกษา สำหรับส่งเสริมให้นักเรียนที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนปกติได้หรือดัดแปลง กิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์ และวิธีการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถและสภาพร่างกายของนักเรียน

ครูพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิหรือไม่มีวุฒิทางพลศึกษาและทำการสอน วิชาพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติปีการศึกษา 2539 ทั่วประเทศ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้มีตำแหน่ง หรือ รักษาการในตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนรัฐบาล ที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดและดำเนินงานโปรแกรมพลศึกษาของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศ
2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดและดำเนินงานโปรแกรมพลศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. ทำให้ทราบข้อมูลซึ่งจะเป็นแนวทาง ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและส่งเสริมให้การจัดและดำเนินงานโปรแกรมพลศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษาและผู้บริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย